

Шэн зоригтойгоор ажаллаж, хэдэн жэлэй туршдаа кукурузын орооно элбэг баянаар ургуулжа абаһанын тулөө Хойто-Осетин АССР-эй Кировскэ районий «Хумалаг» колхозой звеньевой нүхэр Албегов Харитон Андреевичтэ Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгожо, Лениний орден, «Хадуур балта» гэжэ алтан медаль барюулха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумай Түрүүлгэшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумай Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1961 оной декабрин 9.

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 293 (9740)

1961 оной декабрин 12, вторник

Сэн 2 мүнгөн

ПРОФСОЮЗУДАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН V КОНГРЕСС

БҮХЫ ДЭЛХЭЙН АЖАЛШАДАЙ АХА ДҮҮ ЁҢООР ТАЛАРХАЛГЫН, БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ

1961 оной декабрин 9-дэ профсоюзуудай бүхэдэлхэйн V конгресс дээрэ Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

Хүдэтэ нүхэд, ханинар! Конгрессэй делегатуудта шалгал хүргэхынгөө урда өөрынгөө бэлдэхэн тэдэ зарим зэргээр хадуур би хүсэхэ байнаб.

Агуухэ Советскэ Союзай төлөлгшэ байһан намда эхэ сугларһан нүхэдэй угаа уунаар, урин зохидоор шаһандаһан би ехэ аятай-гү, гүнзэгы ехээр сэдхэлээ гэлгөөб. Иимэ уулзалга да үнэтэй, баясхалантай на гэжэ хэлэхэ байнаб. Ял гэжэ юун бэ гэжэ мээр, хүдэлмэришэн, урдын гтер байһан хүн миний гэжэ хэлэхэндэ этигт. Хүмэришэ хүн бүхэн шөнгинилээд ехээр ажаллаһан байнаб. Тиймһээ ганса хүн алдаршуулан магтахына намда аягүй байдаг, ган-нэгэн хүндэ нүгэдэн шүдэ би буруушаадаг би.

Айе амаршалһанда би асадаггүйб, харин миний шые, миний хүдэлмэришэн тие алдаршуулан магтахына золтой баяртай байдаг. (Нэрёмэ удаан альга ташалган).

Талархалтай, хайн хайхан эрэлтэй байһыетнай, таанай баясажа байһыетнайын Россин, мүнөөнэй Со-скэ Союзай хүдэлмэришэн хайн хайн ажал хэрэгтэ шаһан ябадал болохо эхэ би тоолохо байнаб. (Альга ташалган). Энээнэй өг таанадта баясхалан гэхэдэ минь намда ехэ аятай байна. Юбэ ехэ хэ-хайн манай хүсэлт оролдо-манай эрмэлзэлтэе таана-д зүбөөр ойлгожо байһы-нуулна. Коммунизм бай-хын тулада бидэнэр орол-то байдагбди! (Удаан альга ташалган).

Эндэ хуугшад коммунизм агуулха хараа бодолы-тадаа баримталаа гү, али гү гэжэ би мэдэнгүйб, ин энэ намда хамаатайше даа. Зүгөөр, энэ ушар нэгэн хүнэй ямар хүн-нынь шөө тодорхойло-байна шуу. Коммунизмы-өө ойлгодоггүй хүн хожом оомоо тэрэнэй тала бариг-боложо магад байна шуу. Бгэхэдэ, коммунизм бүхы түрэлтэнэй аша тулада, жаргылда зорюулагдаһан-нынгөө бодото хэрэгүүдэр үүдэй ханаа сэдхэлтэе та-аг байна. Хэрбээ мүнөө за-а хүнүүд коммунизмые м-шадгүй байгаа наа, сааша-шадлаа заагагүй тэрэндэ-хэсэ эрхэлд байха. (Нэрёмэ альга ташалган).

Профшөв дахад пропагандэ оробо гэжэ хэлэхэ боло-д. Хэрбээ таанад шүгээ-ажа байгаа гэжэ наа, лэ эндүүрхгүйт. (Зал шэмээтэй болоно. Нэрёмэ альга ташалган). Тиймэ даа, пропагандист байгааб, машыбэ, ходоошые бай-сэжэ соом зүрхэнэйнгөө шөл байһан сэтгэ марк-сизм-ленинизмын үзэл сурта-а коммунизм байгуулха-а сурталые би пропаган-да! (Нэрёмэ удаан альга ташалган). «Коммунизм даха болтогой!» гэһэн хай-нан абан дуулдана).

Хүн коммунист, Владимир энэ Лениний байгуулан-дхэ партиин — Советскэ-зай Коммунистическэ пар-ти түлөөлгшэ байһаб. Нэрёмэ альга ташалган). Хүдэлмэришэн ангине илалта-шэ хүтэлдэг, арадай зол-талай түлөө өөрынгөө баатарлг тэмсэлэй аша-нь элдэхэ байһан пар-ти түлөөлгшэ байһаб. (Альга ташалган). Манай топ шуосаар бай-аа, хаанта засагай, ис этгээдүүдэй аашал-байһан харанхын ха-уэдэ тэрэ хүдэлмэришэд-наа. Лениний байгуулан-һан хүсье тинхэдэ олон-ад тинмэ сээр тоологуй-ан юм. Зүгөөр агуухэ марксист-ан Ленин марксизмын

хургаалай асарн ехэ хүсье-найнаар ойлгодог байгаа, тэрэ ингэжэ хэлээ нэн: хэрбээ-бидэнэр хүдэлмэришэн ан-гийн партине байгуулаа наа энэ партиятаа бидэнэр Россие-үндхөөрнь хубилгахабди. Иимэ парти — большевингүү-дэй парти — байгуулагдаһан байгаа, тэрэ өөрынгөө түрүү-шын программые зохёогоо. Ленин түрүүтэй большеви-гүүд Россидай хаанта заса-гые унагаагаа, тин марксизм-ленинизмын үзэл суртал ила-жа, дэлхэй дээрхэи түрүүшын Советскэ Социалистическэ Республика байгуулагдаһан байгаа! (Нэрёмэ альга ташалган).

Тийхэ үедэ манай орон дайһаа уламжалан, мүн-үлсэхэлэндэ дайрагдажа кан-даранхай байгаа нэн. Зүгөөр, граждн дайнай боложо бай-хада, Советүүдэй ороной бүхы газар дээрэ томо буу-нуудай үшөө нэрёмэ байха-да, сагаантануудай армиину-удай Москвае хүрэлэнхэй бай-хада В. И. Ленин манай пар-тийн хоёрдохн программые зохёогоо нэн. Хүхэдүүд, совет засагай унаха сатынь бүри ойртоо, совет Россин үглөө мүнөө үгы болохо гэжэ дай-садай тооложо байһан үе са-та энэ ушар болоһон байгаа. Манай орондо социализм бай-гуулха программа эгээл ниймэ-үедэ баталан абтаһан юм.

Англин мэдээжэ уран зо-хёолшо Уэллс «Харанхы бу-дүүлг байдалтай Росси» гэ-һэн ном соогоо Лениние «кремлин гоёор бодогшо гэ-жэ нэрлэһэн байгаа. Гоёор бодожо хайн романуудые бэшэдэг энэ гоёор бодо-дог уран зохёолшоые агуу-ехэ Лениний лаб бөлүү-лэгдэмэр бодолые холо хар-ран ойлгожо шадахагүй бай-гаа шуу.

Партийн түрүүшын хоёр-программа амжалтатайгаар дүүргэлдэн байгаа. Бидэнэр мүнөө гурбадахн программые, коммунизм байгуулха про-граммые баталан абаабди. Эдэ бүгдэ минл табалд жэ-лэй турша соо хэлдэн байна-шуу. Энэ хадаа манай пар-тийн, манай ороной хүдэлмэ-ришэн ангин, агуухэ бүхы совет арадай баатарлг габьяа болоно бэшэ аал! (Нэрёмэ альга ташалган).

Коммунизм байгуулха та-лаар ХХІІ съездын баталан абаһан программые мүнөө ун-шахада манай дайсад, со-циализмын дайсад энэниие гоё болд гэжэ хэлэхэе болбод байна шуу. Харин капитализм юу хэжэ шадахаб гэжэ харуулын тулада капи-тализм ороонуудай хүсье эл-сүүлхэ хэрэгтэй гэжэ тэдэнэр мүнөө хэлдэг болоо. Энэ ха-руулын лэ тулада тэдэндэ хэрэгтэй! Тэдэ хэндэ харуу-хые хүсэб?

Бүхы дэлхэйн арадуудай үмэнэ капитализмын арга боломжые харуулынь тэдэ-ниие баахдааг хүсэн мүнөө би байнал даа. Энэ хүсэн хадаа социалистическэ лагерь, марксизм-ленинизмын хүгжэн мандалаг үзэл сурталай хүсэн болоно. (Удаан альга ташалган).

Хүхэдүүд! Хараалһан зор-илгонуудаа бөлүүлхын тү-лөө тэмсэлдэ хүнүүдые үзэл суртал зоригжуулдаг юм. Иимэһээл үзэл суртал хүсэтэй байдаг. Зүгөөр марксизм-ле-нинизмын үзэл суртал гүрэн-шэй үзэл суртал болоходоо материализм үнлэхэ хууртай болоо гэжэ хэлгдэхээр бай-ла. Тийгээд байхада үзэл суртал бүри үргэн олон хү-нүүдтэ илөө үзүүлдэг. Марк-сизм-ленинизмын үзэл сурта-лые олонинтын шудалаад бай-хада, энэ үзэл сурталда үнлэ-һэн хүдэлмэришэн ангин, ажаллаһалай засагаа гартаа абаад, өөрынгөө гүрэнниие байгуулаад байхада эдэ үзэл суртал арадуудые агуухэ хэр-эгүүдтэ зоригжуулан бодо-дог гэжэ теоретическэ зааба-ринуудые, Советскэ Союзай

болон бусад социалис оро-нуудай бодото дүй дүршэлые шудалаад байгшад бултадаа ойлгоно. Энэ хадаа түгэлдэр хүсэн болоно. Энээнэй үмэнэ юоншые тогтожо торожо ша-дахагүй. Господаанар импе-риалистууд, монополистууд, али бүхы колонизаторнууд, — эдэнэрэй алинниин алин гэш-гүй, — тэдэнэй маани мэгэм-шые, тэдэнэй шөбшлэгнүүд-шые гэдэргэнь тэсэрюулын тулада түүхые нөөргөнэ-эрюулжэ шадахагүй гэжэ мэдэг лэ. Хүхэдүүд, бидэнэр илахабди! (Удаан альга ташалган).

Намайе таанадай халуу-наар амаршалан угтаһые ма-най совет гүрэнэй байгуула-даһан үндхэ хуури болоһон үзэл сурталые амаршалһан, марксизм-ленинизмын үзэл сурталые амаршалһан, улаан тургые үргөөд, 44 жэлэй турша соо тэрэнэй дээрэ үр-гэн ябаһан, энэ туг доро ила-тануудые туйладаг манай арадай хүсэлт оролдогые амаршалһан амаршала гэжэ би ойлгоноб. (Удаан альга ташалган). Хэрбээ миний эн-дүүржэ байгаа наам, намда хэлэгты, тэрэнэй түлөө дураа гутахагүйб—харин өөрынгөө нанал бодолые хамгаалжа ша-даха байхаб.

25—30 минутын турша соо хэлэхэб, текстһээ хадуурха-гүйб гэжэ би найдуулан хэлэ-һэн хадаа, намайе сагаар та-най хизаарлаагүйшые наа, нүхэр Фрашон, таһаа, хули-сэхые гуйха байһаб. Зүгөөр миний найдуулга хүсэдөөр дүүргэдгүүдэй хашаба гэжэ таанад мүнөө хараһат. (Зал соо шэмээтэй болоно, альга ташалган). Ханинар, нүхэ-дүүд, таанад энээнэй түлөө намайе шангаар зэмлэхгүй бээт гэжэ хананаб. (Альга ташалган).

Хүдэтэ нүхэд, ханинар! Бүхы ороноудай хүдэлмэ-ришэн ангин эгээн лэ олонин-тын организациые түлөөлгөн-конгресс дээрэ үгэ хэлэхэ ехэ-рад хуби олсгоһонтойнай түлөө таанадта халуун баясхалан хүргэхыемни хамагай түрүүн-дэ зүбшөөгт. Советскэ пра-вительствын, совет арадай зүгшөө конгрессэе хабаада-шадые бултынь халуунаар амаршалһаб, Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин үмэ-шэ табигдажа байһан ехэ, ха-роусалгатай зорилгонуудые амжалтатайгаар шиндхэсхэ-най таанадта хүсэб. (Удаан альга ташалган).

Профсоюзуудай бүхэдэл-хэйн табалахн конгрессэй Москвада—дэлхэй дээрэхн тү-рүүшын социалис гүрэнэй нигсэлдэ боложо байһые мэд-рэхэдэ намда аятай байна. Ушарын Агуухэ Октябрийн хүүүлэр энлэхэ илаһан хү-дэлмэришэн ангин нанал бо-дол, социализмын, эб найрам-далай болон арадуудай хани барисаанай үзэл бодол хэлг-дэг болоһон байна шуу. (Альга ташалган).

Профсоюзуудай Бүхэдэл-хэйн Федераци хадаа бүхы ороноудай хүдэлмэришэн ан-гийн үрз, тэрэнэй бүри эмхи-тэй, ангингаа аша туймэ мэр-гэдэг болоһон бөөдөл мүн гэжэ. Бүхэдэлхэйн табалахн конгресс дээрэ бүхы табинүү-дэй профсоюзууд түлөөлгдэн-хэй. Элдэб үзэл бодол барим-талад профсоюзуудай түлөө-лгшэд конгресс дээрэ байл-сана. Энэ хадаа танай кон-грессе түлөөлгдэхэ эхэтэй, ажал хэдэг хүнүүдэй үнэхөө-рөөл бүхэдэлхэйн ассамблей болоно.

Хүдэлмэришэн анги хадаа мүнөө үе сагай обществен-нээн түрүү анги, ажал хэдэг хүнүүдэй бодото уг зорилго-нуудые элрхэйлэн мэдүүлдэг-шэ, тэдэнниие бөөдүүлхын тү-лөө эгээн лэ элбхитэй тэмсэл-шэ болоно. Иимэ саг үе ерэдэ байна гэбэл, нэрэ түрэтэ хү-дэлмэришэн анги угаа ехээр урган бхнжжэ, эхэ илалтануу-дые туйлаа, тэрэ хадаа түү-шын хүгжэлтэе эб найрамда-

лай, демократинн, социализ-мын аша туһа тээшэ залан шөгдүүлжэ шадаха байна. Хүдэлмэришэн ангин түгэл-дэр хүсэн, социализмын хүсэн хуушанай мүлжэлгэтэ дэлхэйе шууд ехээр түрижэ байна. (Альга ташалган). Манай бумбэрэг дэлхэйн үргэн ехэ нотагуудта хүдэлмэришэд өөһэднэгөө хуби заяанай ээ-здынь болоод, бүхы ажаллаш-тай холбоо барисаатайгаар шэнэ ажабайдал зохёого байдаг. Тийхэтэй хамта, тэдэ-нэй социалис бэшэ ороноуд-тахн олон миллион аха дүү-нэр ажалшад өөһэднэгөө эр-хын, аша туһын түлөө бүри шууд сээр тэмсэжэ, капита-лизм, мүлжэлгэтэ байгуула-тын үндхэ хууриень була-руулна.

Хүн түрэлтэнэй бүхы түүүхэ соо хүдэлмэришэн анги шэн-ги нимэ агуухэ хэрэгүүдые бүтэһэн нэгшэе анги бай-гаагүй юм. Хуушанай дэлхэйе — мүлжэлгын болон хүсэр-хэлгын дэлхэйе хандарга-жа шадаха байһанаа гадна, олонинтэ арад зонийн хама-г юумээр хангалданхайгаар, золтой жаргалтайгаар, эрхэ-сүлөөтэйгөөр ажабуудаг шэ-гү зүргүнүүдээр даһаанаа бидэ нуюнагуйбди. Тэрэшэлэ бусад ороноудай ажалшадтай өөрынгөө дүй дүршэлые бар-тайгаар хубаалдахада, энэм-хэй тэдэнэй замые хүнгэдхэ-байха гэжэ ойлгонобди.

Манай ороние хараад үзгт. Хүдэлмэришэд, тарла-шад, советскэ интеллигенци совет засагай тогтоһонгоо хойшонхи 44 жэлэй турша соо урдан гэгдэнгэй байһан—Рос-сие танигдашагүйгөөр хубил-гажа, тэрэнниие түрүү индуст-риай, хүдөө ажайхтай, хүг-жэнги соёл культуратай орон, хүн түрэлтэнэй дэбжэлтэе тологтойн ябадаг орон боло-ёон байна. Советскэ хэмэл одонууд, лунингууд, замбуу-линай шэдтэ-онгосонууд, баатарнууд Юрий Гагаринай, Герман Титовой түүхэд анха-түрүүн замбуулинай дайта руу нигдэлхэ хадаа үйлдэбэ-рилгын хүсүнүүд, наука бо-лон техникын хүсэтэ ехээр дэбжэны, сүлөөтэ совет ара-дай зохёохы оюун бололой халбаран бадарыи илангаа эл толоор харуулжа үгэнэ. (Удаан альга ташалган).

Зоёон байгуулагша анги, социалис-экономическа эгээн түрүү байгуулагтые эмхидхэ-шэ анги, үндэр дээдэ соёл культурой, бодото болбосорол дэлгэгш анги мүн байһанаа Советскэ Союзай, удаалуулан бусад социалис ороноудай хүдэлмэришэн анги элрхэй-лэн харуулаа. Обществын ямар анги арад зондо амга-лан байдал, социальна бада-рлалта, халбаралта ба зол жаргал хангажа шадахаб гэ-һэн асуудалаа хүн түрэлтэ-нэй түүхэ эл толо харху үгэ-нэ. Имагтал засаг түрмэ өөрынгөө гарта абаһан хүдэл-мэришэн анги, арад зон тин-мэ юумэ хэжэ шадаха байна.

Совет арадай хамаг туйла-тануудта манай профсоюзууд ехэ габьяатай. Социалис гү-рэндхэи профсоюзуудай үүр-гынэ тодорхойло зуураа, проф-союзууд гэшэмшэн ажыхые эрхилхэ хургуули, хүтэлбэр-илхэ хургуули, коммунизмын хургуули болохо ёһотой гэжэ В. И. Ленин хэлэһэн юм. Эдэ-нэр үнэхөөрөө тинмэ хургуули болохтой. (Альга ташалган). Профсоюзууд ажалшадые нэ-гэдхэн жагсааха, эмхидхэхын, мурсые дэлгэрүүлхын тула, ажалтай шэнэ журам бин бол-гон хүмүүжүүлхын тула угаа ехэ хүдэлмэри хээ. Профсою-зууд үйлдэбэрин, гүрэн ту-рын ба соёл культурын бүхы халбарануудта ажалладаг гайхамшаг хүдэлмэришэ-шэ урлуулаа. Гүрэнэй, ажа-нын захиргаанай, хүнүүдэй ажабайдал ба ажабуудалаа, тэдэнэй гэгээрэл болбосору-лй ургалтада хабаатай бүхы асууалнуудаар профсоюзууд үүсхэл, оролдогто гаргал-байна.

Манай социалис гүрэн ор-шон мандажа байгаа түрүү-

шынгээ үдэрһөө уласхоорон-дын хүдэлмэришэнэй хүдэ-лөөнтэй нягта холбоотой, тэ-рэнэй талархал ба дэмжэлгэ-лэ хүртэдэг байдаг юм. Ма-най арад ангин талар аха дүү-нэрэйнгээ дэмжэлгэдэ хо-долоо хүртэдэг. Манай хэрэг-ые бүхы ороноудай эгээлхэй хүнүүдэй дэмжэлгэ, манай нанал нэгтэй байһынь бидэ-нэр тон шухалада тоолоноб-ди. Аха дүү ёһоной нимэ дэм-жэлгын түлөө совет арадай үнэн зүрхэнэй баяр баясха-лангые танда, танаар дам-жуулан уласхоорондын бүхы хүдэлмэришэн ангида, бүхы дэлхэйн ажалшадта хүргэхы-емни зүбшөөгт. (Нэрёмэ альга ташалган).

Уласхоорондын хүдэлмэ-ришэн ангин этигэл найдаба-ринэ харюулын тула шуха-ла бүхы юумэ хэжэ гэжэ, на-руул хайхан ерээдүй тээшэ тус ангин даһалгада өөһа-дыгөө амжалтануудаар тү-лаха гэжэ Совет ороной хү-дэлмэришэн анги, манай бүхы арад зон өөрынгөө ээлжэлдэ оролдохол байха. Манай за-май бэрхэтэй байһые, тогто-шэнэ газараар, шэнжэлгэдэ-гүй зүргүнүүдээр даһаанаа бидэ нуюнагуйбди. Тэрэшэлэ бусад ороноудай ажалшадтай өөрынгөө дүй дүршэлые бар-тайгаар хубаалдахада, энэм-хэй тэдэнэй замые хүнгэдхэ-байха гэжэ ойлгонобди.

Советскэ Союз мүнөө өөрынгөө хүгжэлтын шэнэ ша-тада ороо. КПСС-эй ХХІІ съезд коммунистическэ обще-ство байгуулха Программа баталан абаа, энээнэй туг дээрэнь: Амгалан байдал, Ажал, Сүлөө, Тэшэ эрхэ, Ха-нин холбоон, Зол жаргал гэлэн агуухэ уг зорилгонууд хара-лагдаһанай. (Уни удаан альга ташалган). Олон үеын хүнүүд үнэн хайхан байдал-тай нимэ общество тухай, жаргалта үе саг тухай наана-шалан сэдхэлдэг байгаа. Коммунистуудай, тэдэнэй марксистско-ленинскэ хургаа-лай габьяанэ юуб гэхэдэ, эдэмнай хүн түрэлтэнэй эрхин хайн хүсэл бодолые үндэлэ болгожо, дэлхэй дээрэхн эгээн хайн хайхан байдалтай общество байгуулха үнэн за-мудые заажа үгөө. Мүнөө, манай партиин Программын баталагдаад байхада, комму-низм гэжэ юуб, хүн зондо ямар аша туһа олгохо гэжэ хүн бүхэн эл толоор хаража шадаха. Энэ Программа эхин-һээ эсэс хүртээрөө—«Бүхы юумээс хүнэй аша туһада, хү-нэй зол жаргалтай тулада зо-рюулаха» гэлэн нэгэл уг зор-илгоор нэбтэрэнхэй. Ажал хээ, амарха, эрдэм шудалх, үнлэр налтай болоод, үбшэ-лөөд, ажал хээ шадаха болбод байхадаа элдэл хэрэг-нэй талаар тэдхэмжэ аба-ха эрхэнүүд манай ороной арад зондо уни олгогдонхой. Манай орон дотор эрдэм шу-далха, медицинн туһаламжа түлөөлгүүгөөр абаха ябадал хангалдана. Мүнөө бүри саа-шаа даһажа яанабди. Ухи-бүүдые, ажал хэжэ шадахагүй бүхы хүнүүдые общественн хү-сөөр хангаха, гэр байра, ком-мунальна хэрэглэмжэ ба транспорт түлөөлгүүгөөр хангалдаха, ажалладаг газар-таа түлөөлгүүг элэ хоол (обед) хэрэглэхэ ябадал ма-найдаа удаа дараалан бөөдү-лгдэхэ эхилхэ. Совет хүнүү-дэй байдал дэлхэй дээрэ эгээн хайн болохо (Альга ташал-ган).

Имагтал хүдэлмэришэн ан-ги бодото демократи ханга-жа шадаха байһынь түүхэ баталан харуулаа. Мүлжэгшн ангинууд барандаа хэрэгтэй шэрүүн диктатура бөөлүүлхэ, олонинн дүр хүсэлые дара-ха мэтээр засаг бариад бай-гаа, бариха байна. Империа-лизм буржуазн өөрынгөө дик-татурые эрлг муухай, алаха хюдаха аргаар бөөлүүлхэ. Бу-сад ангиинуудаа хүдэлмэ-ришэн анги ямар илаатайб гэ-хэдэ, өөрынгөө засагые мүн-

хэжүүлхэ гэжэ оролдодоггүй байна. Хүдэлмэришэн анги ороноо демократическа аргаар хүтэлбэрлэдэг, тэрэ аргаа улам үргэхэжэ, найжаруул-жа байдаг, гүрэнөө хүтэлбэ-рилхэ хэрэгтэ общественн бү-хы зонниие элсүүлэн хабаа-дуулдаг. СССР-эй хүдэлмэ-ришэн анги түүхэдэ түрүүшын-хэ нимэ жэшээ харуулжа байһай. (Альга ташалган).

Пролетариатай диктатурын гүрэн боложо мүнделхэн Со-вет гүрэн социализмын бай-гуулагдаһантай, үргэн далай-сатайгаар коммунизм бай-гуулха үедэ ороһонтоймнай дашарамдан арад нинтын гү-рэн болон мандаа. Энэ хадаа хүдэлмэришэн ангин агуухэ демократизмын эли тодо гэр-шэ жэшээ болоно.

Коммунизм байгуулгын үе —профеоюза болон бусад нинтын эхинүүдэй үүргын хэлбэршнэгүй ехээр үргажэ байһан үе мүн. Эдэхн үүс-хэл хүжгөөхэ, общественн хэр-эгүүдые хүтэлбэрлэхэ яба-далда бүхы совет эрхэтэдэ хабаадуулха, нинтын эмхи-нүүдэй эдэххине дэвэлүүлхэ, тэдэнэй уялгые үргэхэхэ гээ-һэн гол хараа болот барим-талабди. Энэ үедэ профсою-зуудай удха шанар илангаа ехээр дэвсхэлхэ байна.

Манай орон доторхи ажа-лын, соёл гэгээрэлэй, нинтын бүхы ажал-ябуулгые, нимэ гайхамшаг ударидагша боло-һон Коммунистическэ партиин зохиолдог кораблтай жэ-шэбэл, тэрэнэй зэргэлэн кораблин капитанай табсан дээрэ профсоюзууд байна гэжэ. (Уни удаан альга ташалган).

Нэгшэе шухала асуудал ма-найда профсоюзуудай хабаа-далгагүйгөөр шиндхэгдэдэг-гүй. Профсоюзууд ажахые хү-тэлхэ ябуулгаа улам шан-гадха, гүрэнэй болон нин-тын хэрэгүүдые ударидаха да-дал дүршэлтэй бололгодонь ажалшадта туһалха, коммуние ажалай түлөө мурсыеонэй үүсхэлшэ болохо, ажалшадтай хэрэглэмжые хангаха эрхые бүрин, эдүүлхэ гэжэ ходоодо оролдодог байха үялгатай.

Хүхэдүүд! Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн V конгрессэй зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаһан асуудалууд ямаршы орондо ажаһуудаг ажалша хүн бүхэ-нэй сэдхэлые долгусуулаа. Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци ажалшадтай ашаг-туһын түлөө тэмсэлээрээ бүхы дэлхэйн бумбэрэг дээрэхн ажалша хүнүүдэй дунда ехэ хүнтэй болонхой. Профсою-зуудай бүхэдэлхэйн федера-ци ангин хараа болот ходо-доо баримталан, капиталис ороноудай хүдэлмэришэн ан-гийн эрхые үргэхэхын түлөө, социальна ба экономическа эрлгтэнүүдынь хангуулхын түлөө сэхэ шууд тэмсэ-нэ. Эб найрамдал сахиха ба ба-тадахын түлөө, социальна ондо ондоо байгууламжай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохын түлөө, буу зб-лэхые бүгдэнинтээрээ, хүд-сэдөөр хураахын түлөө, кол-онинуудые зээмдэдэг гутам-чаг муухай ёһо гуримые эсэс-лэн усадхахын түлөө проф-союзуудай бүхэдэлхэйн феде-рацин эрид шууд, үнэн сэр-хээр тэмсэдэг байһынь бүхы ажалшад илангаа ехээр сэг-нэнэ. (Альга ташалган).

Эб найрамдалтай түлөө, тер-моадерна дайсэ зайсуулахын тү-лөө тэмсэл—мүнөөнэй эрхэ байдаллахн шухалын шухала асуудал болоно. Империализм гүрэнүүдэй зээрхэг түрмхэй бүлэгүүд буу збсэг яарал-тайгаар түхээрхэ политика ябуулаа, дайнай болохо аюу-лай хуушан гутамтануудые нэрхээ, шэнэр бин болгохо гэжэ оролтоно, «хүйтэн дайсэ» улам нүжэрөөнэ, тинхэдэ эгээн хатэрлэн этэгээдүүд дай хэмсэ сэхэ урланд. Дайнай аскл сараха тэмсэлдэ амаг-хүсэ эдүүлэн жагсааха гэ-шэ мүнөө хэзээ хэзээнхйнхээ шухала болонхой.

Хүн түрэлтэнэй түүхэ амга-лан байдал хамгаалгын тү-лөө онсо харюусалгые улас-хоорондын хүдэлмэришэн ан-гида даалгаа. Дайн сэрэг зай-суулын түлөө тэмсэлдэ ажал-шадай эб найрамдалта хүсье элсүүлхэ ба эмхидхэн жагсаа-хын тула шухала бүхы юумэн хэлгээ гү гэлэн асуудал хү-дэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ажал-ябуулагша бүхэн, хүдэл-мэришэн бүхэн мүнөө сагта өөрынгөө урда табингүй бай-ха аргангүй.

Энэ хэрэгтэй түрүүшын, шиндхэхы алхам гэбэл, элдэб зэбсэг яаралтайгаар түхээрхэ ябадалые болуулха, буу зб-лэхые хүсэдөөр, бүгдэнниие тэрээ хураахын түлөө тэмсэ-хэ ябадал болоно. Яаралтай-гаар зэбсэглэхэ хэрэгтэ ай-хабтар ехэ зөөри гаргаша-лагдана. Хүн түрэлтэнэй об-щество урдан хээхэны нимэ ехэ зөөри үхэлэй зэбсэгүү-дые бэлдэхэ хэрэгтэ хээхэные гаргаагүй юм. Дайнай ба тэ-рээндэ бэлдэхэлэй гаргаша-нууд энэ зуун жэлэй түрүү-шын хахалай турша соо бүхы дэлхэй дээрэ дүрбэн триллион үлүүтэй доллар болоһон бай-гаа. Энэнь амалта багташа-гүй ехэ зөөри гэжэ, тэрээ-гээр дэлхэйн бүхы хүн зонни 50 жэлэй туршада минтэ хилтээмэр хангаха, 500 мил-лион бүлэнэрэй байха болбо-сон гэр байра бариха болохо бэлэй. Нүүдэй жэлүүдтэ буу зэбсэг түхээрлгын гаргаша илангаа ехэ болоо. Буржуа-зын буу зэбсэг яаралтайгаар түхээрхэ хэрэгтэ олон милли-ард мүншэ зөөри гаргашалан, хүдэлмэришэлөө хилтээмэ ба тоһынь, үхнбүүдэй ууха ху-иень буулаа. Хүнүүдые хю-даха айнабтар ехэ хэмжээ-тэй зэбсэгүүдэй суглуулагда-жа байһанинь тон аюула-тай. Ажалшадтай экономичес-ка ашаг туһые хамгаалха хэр-гшэ энэ дайнай аюудла эсэр-гүү, буу зэбсэг яаралтайгаар түхээрхэ ябадалда эсэргүү-тэмсэлтэй таһаршагүй холбоо-той.

Советскэ Союз социальна ондо ондоо байгууламжай ороноудай амгалан ёһоор зэргэ оршожо болохо тухай ленинскэ шалгармал политик-ныс сэхэ шууд бөөдүүлэн, уласхоорондын хил

Бүхы дэлхэй дээрэ бата
хи эб найрамдат манда
болтогой! (Оваци боло
нөрөмө, үни удаан айла
шалган. Бултадаа хүл дэм
бодоно. Олон янзын хий
дээрэ амаршалгын абаян
рана. Конгресстэ хабам
шад тон хэзэ баяртай зор
жолтойгоор «Интернацио
дуулана).

ПРОФСОЮЗУДАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН V КОНГРЕСС

ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. ГРИШИНЭЙ хэлэнэн үгэ

үндэтэ нүхэдүүд! Профсоюзудай бүхэдэлхэйн табдахи конгресстэй да-
мдан, бидэнэр бүгдэлдэ-
хамшаг, сэдхэл хүдэлгэ-
үдэрнүүд боложо байна.
Эн тээшэ бүхы дэлхэйн
амшаг хүнүүдэй, уласхоо-
рондын үргэн олон зоной ха-
н анхарал хандуулагдан-
Зүбшэн хэлсэгэ байгаа
дуудуудайнгаа, тодорхой-
зохёого байгаа шийдхэ-
нүүдэйнгээ шухалын та-
р тус конгресс уласхоо-
рондын хүдэлмэришэний хү-
дөөнд онсо ехэ нуури эзэл-
бүхы ороноудай ажалша-
хүсые улам саашадань
илдхэн жагсаалгадаа ехэ
дүүргээ гэжэ найдам-
таар хэлэхэд болохо. Про-
тарска интернационализ-
м, хүдэлмэришэдэй хана-
нэгдэлгын гол ёнонуудта
байдаг совет хүнүүд ур-
табиан үндэр дээдэ,
айхайхан зорилгонууды
илдхэ хэрэгтэ конгресс-
эй бүрин амжалта туй-
мөн үнэн зүрхэнхөө хүсэ-
(Альга ташалган).

Нүхэр Луи Сайянай, нүхэр
Рагим Захарин хээн гүн
дэгтэ удхатэй элидхэлүү-
уласхоорондын ба нацио-
нальна профсоюзна хүдлөө-
н элитэ ехэ ажал-ябуула-
дай, Европ, Азин, Аф-
рин, Латин Америкын, Ав-
алин, олон ороной ажал-
шай түлөөлэгшэдэй хэлэ-
н тодо хурса үгэнүүдэ тон
даралтайгаар шагнабади.
Эн доторн хүдэлмэришэн
тэмсэлэй баян дуй
шлэ согсологдоод, проф-
союзудай ажал-ябуулгы
м найжаруулаха, хүдлөө-
ншэний хүдлөөнэй ангин
да гол ёно баримталан нэ-
лгын үндһөөр тэднине
ажуулхэ шухала асуудал-
да табигдаа.

Ажалшадай ангин аша-
мэ сэхэ шууд, оролдотой
эрүүгээр хамгаалдаг, дэл-
хэйн профсоюзна хүдлөөнэй
түү үзэл бодолто хүсые нэ-
дхэ центр болоһон Проф-
союзудай бүхэдэлхэйн феде-
рацин нэрэ хүндын хэлбэр-
гүй ургажа байһанинги
грессэй делегатуудай,
илдгашадай хэлһэн үгэ
рһээ үнэншэмэ тодоор ха-
лана. Гэхэтэй хамта эдэ
үгүүднине мүнөөнэй дэлхэй
үзэгдэж байгаа айхбат
хубилалтанууды элирхэй-
н харуулалсана.

Профсоюзудай бүхэдэл-
хэйн IV конгрессхэ хойшо
өрһөн үе соо социализм,
ократин ба эб найрамда-
н хүсэний угаа ехээр ур-
н бадархадан, империа-
лизм ба дайнай хүсэн улам
архан, капитализмын ни-
кризис бүри ехээр нүжэр-
тэрэнэй зүршлөөдөн хур-
дан байна. Дэлхэйдхи
эр системн мурсысөн ха-
н социализмын арсаашгүй
юу хүсэтэй байһые бүри
тодоор гэршэлэн харуу-
лалд.

Советскэ Союз, социалис
хариата бусад оро-
д экономо болон соёл
утураа хүжөөхэ, ажал-
шай байдалы улам хайжа-
дха хэрэгтэ шэнэ амжал-
нууды туйлаа. Социалис
экономикын жэл бүри урга-
эршэ хүсэн нүүлэй арбан
нэй турша соо бүхы дээрэ
шахуу процентээр нэмээд
дадан, капиталис дэлхэй-
н экономикын ургалта 3—
процентһээ дээшэ гарана-

Социалис гүрэнүүдэй ажал-
шай гайхамшаг амжалта-
д бусад ороноудай хүдэл-
мэришэн ангие капиталис
амалтада эсэргүү, өһэдүн-
ажамиралдай эрхын,
н тувын түлөө тэмсэлдэн
н зоригжуулаа. Дэлхэйн
алис байгуулалта хүн тү-
лэний обшествон халба-
н хүжжэе шийдхэхи нүхэ-
боложо байхай, тэрэнэй
найрамдалта политикын
нуудай аюулгүй, амгалан
дал сахиа хэрэгтэ тон
дал удха шанартай.

Социалис гүрэнүүдэй ам-
жалтайгаар хүжжэе бай-
н капиталис дэлхэйдхи
экономическэ ба экономическэ
түрүүгү байдал улам
үргэлдэн үзгэдэн. Зарим
нуудай үйлдэбэрийн эды
н дэжбэзшье, капиталис
гуулаатын экономическа
араа хүжэлгын эршэ ху-
улам удаанр һуларжа
дахай. Экономическа кри-
зис ба уруудан доройтол-
одо голо тохёолдолог бо-
Капиталай олохон оро-
дта олоороо ажалгүйдэг
дал национальна ехэ зү-

дэрэл тохёолдуулна. Улам
ехээр дайн сэргэтэ бэлдэлгын
замда экономо орнуудла-
һан дээрһээ хүдэлмэришэн
ангида гасалан шэнээр то-
хёолдон, байдалын бүри
ехээр муудана.

Капиталай оронуудта «ан-
гин найрамдал» тогтоогдо-
һон хэбэртэйгээр империа-
лизм номлошодой номнодог бата-
лжын буруу байһые бодото
байдал бүрин элирхэйлээ. Мо-
нополинуудай довтолгодо ха-
роу болгон, ажалшад ан-
гингаа тэмсэлы улам шан-
галдана. Гансахан 1960 ондо
капиталай оронууд дотор
болоһон забастовкын тэмсэлдэ
53 миллион ажалшад хабаа-
даа. Гэхэ зуура эдэ эсэргүү-
мэн бодолгын олонхын хү-
дэлмэришэн ангин политиче-
скэ эрилтэнүүдтэй холбоот-
той байгаа. Бельгин ажал-
шадай бүгдэ нийтын забас-
товко, Францин, Италийн,
Японой пролетариатай хүсэ-
тэй шанта тэмсэл, США-эй
металлургиюудтай стачка, мүн
һуудай нүүдүүдтэ хүдэлмэри-
шэн ангин хэһэн баатар га-
бьяата бусад олон байлда-
нууд хүдэлмэришэний хүдлөө-
нэй түүхэд хэтэ мүнхэдөө
орохо.

Мүнөө жэлэй стачкын тэм-
сэлдэ олон миллион ажалшад
хабаадаа. Францин нацио-
нальна мэдэлэй халбаринууд-
та хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй
бүгдэ нийтын забастовко, Ан-
глин машина бүтээгшэдэй
удаан саг соо, угаа шангаар
тэмсээн тулалдаан, Домини-
канска республикын ажалша-
дай шэн габьяата тэмсэл энэ
конгрессэй нэгдэхын урда
тэхэнэ бүхы дэлхэйдэ суур-
хаа.

Арадуудай национально-сү-
лөөрлэшин хүдлөөн империа-
лизмда эсэргүү үхэлтэ шанта
сохилто хэнэ. Нүүлэй зургаан
жэлэй турша соо 28 гүрэн
улас турын талаараа бээ
даанги байдалтай болоо. Сү-
лөөрһөн оронуудай арадууд
колониальна дарлалтын хой-
шолонгууды усадхаха, га-
даадын монополинуудай дар-
лалтааа бүрин сүлөөрхэ зам-
да, өөрын национальна демо-
кратическа гүрэнүүдэ бай-
гуулха замда эрид шууд ор-
жо байна.

Бээ даанги олохон гүрэн-
нүүд мүнөө дэлхэйн социалис
оронуудтай хамта тэмсэлсэн,
империализмын эээрхэг тү-
римхэй ашануудта эсэргүү,
эб найрамдал сахиа ба ба-
тадахын түлөө тэмсэлдэ
горьтойхоноор хубитаяа
оруулжа байна. Азин, Афри-
ка ба Латин Америкын хү-
дэлмэришэн анги өһөдүнгөө
оронуудай ажабайдалда, тэр-
шэлшэн бүхы дэлхэйн хүдэл-
мэришэний хүдлөөндэ улам
ехэ үүргэ дүүргэдэг боложо
байхай.

Кубын баатар габьяата хү-
дэлмэришэн анги империа-
лизмда эсэргүү, бээ даанан
байдалтай түлөө тэмсэлэй түү-
хэд гайхамшаг хуудана нэ-
мээгэ. Революционно Куба
налбаран хүжэлгын, ерээдүйн
зол жаргалта байдалай за-
мье Латин Америкын оро-
нуудай бүхы арадуудта заа-
һан, эрхэ сүлөөгэй одон бо-
лоо. (Нэрһөө, удаан альга
ташалган).

Социализмын, эб найрамда-
лай ба хүжэлтэ дэбжэлтын
хүсэний түгэлдэр ургалтын,
капиталис оронуудтай ан-
гин ба национально-сүлөө-
рлгын тэмсэлэй хүсэтэ хүг-
жэлтын оршон байдалда, им-
периализмын хүсэний улам
ехээр буларжа байһан оршон
байдалда Профсоюзудай бү-
хэдэлхэйн V конгресс зар-
лагдаа.

Иймэ гүн гүнзгэ хубила-
танууд болоһон аад, дэлхэйн
профсоюзна хүдлөөндэ нү-
лөөлгүнэй байха аргангүй.
Энэ хүдлөөн дотор ехэ дэ-
жэлтэ боложо байхай. Бүхэ-
дэлхэйн IV конгрессхэ хой-
шо үнгэрһэн үе соо профсо-
юзна хүдлөөн улам хүжэн,
бүри ехээр бэхжээд, олонит-
нын тэмсэл эмхидхэлгын шэ-
нэ дүй дүршлөөр баяжаа.
Тингэжэ тэмсэхэ үлөө хүдэл-
мэришэн ангин улас турын
болбосорол ба эмхидэл улам
урган батажаа, профсоюзуд-
ай ажал-ябуулгын нягта нэ-
гдэл бүридөө, дэлхэйн проф-
союзна хүдлөөнэй түрүү үзэл
бодолто хүсэний нүлөөн ба нэ-
р хүндэн хэлбэришгүй дээ-
шлээ.

Профсоюзудай бүхэдэл-
хэйн федерацийн нүүлэй жэл-
нүүдтэ хэһэн хүдэлмэришэ
нүхэр Луи Сайянай элидхэл
дотор бүхы талаараа харуу-

лагдаа. ВФП-гэй ажал-ябуул-
га ажалшадта алба хэһэнэй,
тэднэй үндһэн эрилтэнүү-
ды сэхэ шууд хамгаалһанай,
монополинуудай дарлалтада,
дайнай аюулда эсэргүүсэн, эб
найрамдалтай түлөө сэхэ шууд
тэмсэлһэнэй гайхамшаг жэшээ
болоно. Профсоюзудай фе-
дери ба налбаринуудтай
профсоюзудай уласхоорон-
дын нэгдэлнүүд профсоюзна
хүдлөөе хүгжөөлгэдэ туһа
дүхэм болоһон олохон хэм-
рүү абуулга бэлдүүлээ.

Мүнөө сагта ажалшадай
эрилтэ болон эрхэ сүлөө
хамгаалан профсоюзудай эр-
хилхэ ажал-ябуулгын талаар
ВФП-гэй зохиһон програм-
мын проект дэлхэйн профсо-
юзна хүдлөөндэ, бүхы ор-
нуудай хүдэлмэришэн ангида
шухала удха шанартай.

Советскэ профсоюзудай
делегаци ажал-ябуулгын энэ
программы бүрин дэмжээд,
тэрэние баталан абахаар
дугаа үгэхэ байха. (Альга
ташалган). Гэхэтэй хамта
программын проектэ оруул-
ха гэхэн зарим профпарт-
нүүдэй халбаринууды элсэ-
жэ үзэмөөр гэжэ тоолоһон.
Манай энэ конгресс мүнөө
сагта профсоюзудай хэхэ хү-
дэлмэрин дэлгэрэнгүй про-
грамма баталан абаха, тэрэн
дэлхэйн профсоюзна хүдлөө-
ндэхэ түрүү үзэл бодолто
хүсые саашаада улам нягтаар
эмхидхэн жагсаахын тулада
шухала арга нүхэсэл болохо
гэжэ этитэнэбди. (Альга та-
шалган).

Профсоюзудай бүхэдэл-
хэйн федерацийн политикань
ажалшадай ангин ашаг ту-
һы үндһэ болгон, пролетар-
ска интернационализмын гол
ёнонууды баримталан тодор-
хойлогдот байгаа, тодор-
хойлогдожо байна, өнөн
уласхоорондын хүдэлмэришэн
ангин хүсые нэгдэхэхэ хэрэг-
тэ туһа хүргэнэ гэжэ ханан-
гяр тэмдэглэнэбди.

Профсоюзудай бүхэдэлхэйн
федерацийн ажал-ябуулгы
советскэ профсоюзуд бүрин
найшаана. Социальна хүжэл-
тэ дэбжэлтын түлөө, ажал-
шадта эрхим хайн байдал
хангахын түлөө, эб найрамда-
лай ба арадуудай хоорондын
хани барисаанай түлөө тэмсэ-
лы саашадан хүжөөн дэл-
гэрүүлхэ зорилготой ВФП-гэй
бүхы хэмжээ-ябуулгануудта
советскэ профсоюзуд эзбл-
хитэйгээр хабаадаха байха.
(Альга ташалган).

СССР-эй профессиональна
союзуд бүхэдэлхэйн профсо-
юзна хүдлөөнэй таһаршагүй
нэгэ хубинь болоно. Бидэнэр
өһөдүнгөө ажал-ябуулгы
уласхоорондын хүдэлмэришэн
ангин тэмсэлһээ хээшээшэ та-
һалдаггүй байгаади, таһал-
наггүйбди. Совет ороной ажал-
шадэ бусад оронуудтай ху-
дэлмэришэдэй холодоо дэм-
жээд шэнгээр, тэднэй энэ
тэмсэлы дэмжэнэбди. Энэ-
манай пролетарска интерна-
ционализмын, бүхы дэлхэйн
ажалша хүнүүдэй аха дүү
ёһоор ханалаа нэгдэлгын
агуухэ хүсэн мүн болоно.
(Альга ташалган).

Манай ороной ажалшад
Агуухэ Октябрийн социалис-
тическэ революцийн болоһон
түрүүшын үдэрһөө хойшо бү-
хы дэлхэйн хүдэлмэришэн ан-
гин үмэнэ өөрынгөө интерна-
циональна уялгы нэрэтэй
түрэтэйгөөр дүүргэж байдаг.
Энээр СССР-тэ шэнэ обще-
ство байгуулха хэрэгые улас-
хоорондын хүдэлмэришэн ан-
гин үмэнэ, бүхы дэлхэйн сү-
лөөрлгын хүдлөөнэй үмэнэ
интернациональна гол уял-
гаа дүүргэнэн ябадалда тоо-
лоно.

Совет арад шэнэ байдал
зохёон байгуулха талаар ур-
дан татагдалагүй, бэрхэтэй
замаар давшана. Энэ зам хэ-
зээшэ хүнтэнгэ байгаагүй
юм. Дүшэн дүрбэн жэлэй ур-
да тээ Россиян хүдэлмэришэн
анги ажалша тарнашадтай
холбоо барисаа байгуулан,
дайшалхы манлай болоһоо
Ленинэй партиян удирдалта
дору ябажа, хаанта засагы,
капитализмы илаад, засаг
турсы гартга абаа нэн. Нан-
дархан промшленноститай,
үгырһэн худөө ажаштай,
үзэг бэшэг мэдэхгүй арбаад
миллион зонтой, үгытэй ба
үзэхэлэн орон хуушанай бай-
гуулалтааа энэнэй мэдэлдэ
үлэһэн юм.

Мүнөөдөр бии байгаа бүхы
юумыс манай арад өөрынгөө
ажалаар, иматгал ажаллаар,
айхбаттар ехэ хүсэлтэ гарга-
жа, хохидол үзэжэ байгаад,

саглашагүй бэрхшээл болон
гасаланууды дабан гаража
туйлаа. Эдэ бэрхшээлнүүд
юун дээрһээ бүри хэсүү бо-
лооб гэхэдэ, Советскэ Союз-
дай 30 шахуу жэлэй туршада
шэнэ обшество байгуулха за-
маар тон гансаан, харша
капиталис хүрээлгын оршон
байдалда давшан байна. Ман-
да империалистнуудай
баадахан хүндэ хүшэр дайн
байлаанууд, мүн арадайнгаа
һандаргадан ажахыс нэр-
гээн болхоосо ябадал манай
гүрэнэй оршон байгаа 44 жэ-
лэй хорёод шахуу жэлынь
эзэлээ.

Совет арад хэсүү шанга
туршалганууды алдар соло-
тойгоор дабажа гараа. Совет
арад юунтэйшье жэшээлшэ-
гүй тэмсэл хэжэ байхадаа, ан-
гинн талаар аха дүүнэрһэй-
гээ — бүхы дэлхэйн ажалша-
дай дэмжэлгэ саг үргэлжэ
үзэдэг байгаа. (Альга ташал-
ган).

Манай арад Коммунистиче-
скэ партиян хүтэлбэри доро
шэн зоригтойгоор ажаллажа,
өөрынгөө орониче түрүү эко-
номикотой, техникэ, эрдэм
наука болон соёл культура-
тай, хүсэн түгсэ, халбаран хүжэ-
жэ байдаг социалис гүрэн
болгоо. Манай Эхэ орон ур-
дан гол капиталис гүрэнүүд-
һээ экономическа талаараа 50
—100 жүзүгээ гэгдэнхэй бай-
һан аад, харин мүнөө дэл-
хэйн хоёрдугаар индустриаль-
на гүрэн болоод, эгээн хүг-
жэн капиталис орониче —
Америкын Холбооты Штадуу-
дыс экономическа талаараа
этигэлтэйгээр хүсэжэ ябана.
(Альга ташалган).

Социализм мандажа, ажал-
хэхэ, амарха, эрдэм шудалха,
үндэр наһатай болоод, үбш-
лөөд байхада, Материальна
тэхэмжэ абаха бодото эрхэ
бүхы совет хүнүүдтэ олгоо.

Хүдэлмэригүйдхэ ябадал
хэтэ мүнхэдэ усадхагдаа. Со-
вет засагай жэлнүүдтэ хүдэл-
мэришэдэй бодото салин хүл-
һэн 5,8 дахин, тарашадай
олзо доход — 6 дахинһаа ехээр
нэмээ. СССР-тэ 6—7 часай
хүдэлмэрин үдэр тогтоогдон-
хой. Нүүлэй табахан жэлэй
турша соо оронойнай 50 мил-
лион шахуу эрхэтэд болбосон
шэнэ байранууды абаа. Со-
вет хүдэлмэришэдэй 40 про-
центнь, колхозникуудай 23
процентнь мүнөө дунда, дээдэ
эрдэмтэй болонхой. Налог тү-
лээг сүм болуулагдажа эхи-
лээ. Бүхы дээрэ гүрэнэй зөө-
рээр хангагдааг, хүдэлмэри-
шэд болон алба хаагшадта
барандан хүртөөгдэдэг со-
циальна мүнхээлгын гурим
манайда бөлүүлэгдэнхэй, энэ-
манай социализмын ехэ туй-
лалта болоно.

Манай орон дотор шэнэ ёһо-
ной хүн хүмүүжүүлгэдэ. Зам-
буулин соогуур ниндэжэ, зам-
буулинтай захайгүй дайдыс хүн
түрэлтэндэ нэгжэ үгэһэн со-
вет арайдай баатар хубүүд
Юрий Гагаринай, Герман Ти-
товой шэн габьяа манай
ороной промшленностин,
эрдэм болон техникын гай-
хамшаг туйлалтанууды эли
тодоор гэршэлэн харуулха-
һаа гадна, мүн хүнүүдэй оюун
бэлгэ ба арга хабые дэлгэ-
һэн, зохиһон байгуулха, уран
шалабаряа таргаха бодото
сүлөө хүн бүхэндэ олгоһон
социалис байгуулалтын агуу-
хэ мүнхэ хүсые элирхэйлэн
харуулаа. (Альга ташалган).

Мүнөө манай орон өөрынгөө
хүжэлтын түхэтэ шэнэ ша-
дала оронхой. Советскэ Сою-
зай Коммунистическэ партиян
XXII съезд коммунистическэ
обшество байгуулха агуухэ
Программа баталан абаа. Хо-
рин жэлээр хараалагдаһан
энэ Программын бөлүүлэгдэ-
хэдэ, манай орон дотор ко-
мунизмын түгсэ хүжэнги ма-
териально-техническэ үндһэ
һуури табигдаха юм. Хүн зо-
ной байдал дэлхэй дээрэ
эгээн һайн һайхан болохо, эд-
лэл хэрэглэлэй, соёл болбосо-
ролой байлг элбэгжэн бил-
тарха. Хорин жэлэй хугасаа
соо хүдэлмэришэд ба алба
хаагшад бодото олзо доход
3—3,5 дахин тухай, мүн та-
ршадай олзо доход — 4 да-
хинһаа ехээр нэмэхэ. СССР
гүрэн эгээн богони, тинхэтээ
хамта эгээн ехэ түлөөнэй
хүртэдэг хүдэлмэрин үдэр-
тэй орон болохо.

Коммунизм байгуулгын
Программа — арайдай зол жар-
талта байдалай Программа
мүн. Энэ Программа ажал-
шадтай хэтэ заяанай хүсэл эр-
мэлзэлгы хангаха, тинхмээр
амш шухала хэрэгтэ тоолог-
тожо, манай бүхы арадар

һайшаагдан абтаа. Коммуни-
стическэ обшество гэшэмзнай
үнэхөөрөө түгэлдэр, үнэн һай-
хан байдалтай обшество бо-
лоно, эндэ үйлдэбэрилгын хү-
сн, эрдэм ба соёл эгээн ехээр
налбаран мандаха, арад тү-
мэнэй засаг, үргэн ехэ демо-
крати бодото дээрээ бэлдүү-
лэгдэхэ, гүрэн түрээ удари-
даха, ажахын болон соёл гэг-
гээрэлэй ябуулгы хүтэлбэ-
рилхэ хэрэгтэ бүхы эрхэтэдэй
тон эдэбхитэйгээр хабаадаха
ябадал хангагдаха юм.

Коммунизм байгуулгын
Программа хадаа зохиһон бай-
гуулхы асари ехэ түсбүүды
бөлүүлхэ хэрэг эрхилжэ бай-
даг Совет гүрэнэй амгалан
эрмэлзэлгы элирхэйлэн харуу-
лдаа. Манай Программа
уласхоорондын угаа ехэ уд-
ха шанартай, эрхэ сүлөө, эб
найрамдал, зол жаргал хан-
гаха замые бүхы арадуудта
заана. (Альга ташалган).

Гэхэтэй хамта капиталист-
нууд ба тэднэй номлошод
манай партиян XXII съездын
баталан абанан КПСС-эй
агуухэ Программын удха ша-
нарыс бага болгон харуулха
гэжэ аха аргаараа оролдот
тухайдань хэлэнгүй үнгэржэ
болохогүй байна. Энэнь хии
хооһон, дүүргэдэгшгүй түсбэ
гэжэ гэжэ тэдэнэр харуул-
хыс оролдохоо гадна, нүгөө
талаһаа, СССР-тэ коммунизм
байгуулха Программыс ара-
дуудһаа нюуха гү, али яда-
хын сагта тэрэнэй уласхоо-
рондын удха шанарыс багад-
хаха гэжэ нэдэнэ.

Тээд тээд ханаашалганууд-
ын яашыс бүтэнгүй. Дэл-
хэйн хүжэлгыс наатуулжа
шадагдахгүй байһандал ад-
ляар, энэ гайхамшаг докумен-
тын удха шанарыс бага бол-
гожо гү, али нюужа шадаг-
дахгүй. Бүхы ажалша хүнүүд-
эй гэрэлтэ һайхан ерээдүйн
арюун тунгалаг үдэрыс бу-
рүүлүүлжэ шадагдахгүй
байһандал адляар, коммунис
байгуулалтын асари ехэ тү-
сбэй онсо гайхамшаг удха-
шанарыс доошон дарахын
аргагүй.

Манай ороной профсою-
зууд, тэршэлэн совет арад
барандаа коммунистическэ об-
шество байгуулха Програм-
мыс үнэн зүрхэнхөө һайшаа-
ба. Мүнөө тэрэниис бодото
дээрнэ амжалттайгаар бээ-
лүүлхын тула шармайн оролдо-
дог, бүхы хүсэ шадалаа зо-
роулжа байдаг.

СССР-тэ социалис байгуу-
лалтын эрхилдэгһэн бүхы үе
соо советскэ профсоюзуд
юронойнгоо нийтын, ажахын
ба соёл гэгээрэлэй хэрэгтэ
ехэ үүргэ дүүргэн байна.
Шэнэ обшество байгуулха
ябалдалта профсоюзудай тон
дэбхитэйгээр, сэхэ шууд ха-
бадахан ушар — дэлхэйн
профсоюзна хүдлөөнэй түү-
хэдхэй шэнэ хуудалан болоно.
Энэ хадаа ажалшадтай засаг
түрээ зэвлэн абананай нүү-
лээр манай орон дотор боло-
һон политическэ, экономиче-
ска ба социальна үндһэн ху-
билалтанууды харуулаа.

Социализм байгуулжа бай-
гаа хүдэлмэришэн-тараша-
най гүрэн дотор лэ профсою-
зууд экономико хүжөөхэ, үй-
лэбэриис хүтэлбэрилхэ, ажа-
хы болон соёл культурын тү-
сбүүды дүүргэхэ ябадалта
олонитыс эмхидхэхэ, обще-
ствын хэрэг эрхилдэгдэ
ажалшадэ үргэн олоор ха-
бадуулха мэтын үүргэ уял-
ганууды дүүргэдэг байна.
Социализм болбол профессио-
нальна союзнуудтай ажал-
ябуулгын үзэхөөрөө үртнөөр
дэлгэрхэ эрхэ байдал хангаа.
В. И. Ленинэй заһан ёһоор,
засаг турныс пролетариатай
зэвлэн абананай нүүлээр про-
фессональна союзууд шэнэ
обшество байгуулха гол хү-
сэн болоно.

Советскэ профсоюзудай
үүргэнэ саг үргэлжэ дээшлэ-
жэ байдаг. Коммунизмын
материально-техническэ үндһэ
һуури байгуулхын түлөө,
эдлэл хэрэглэлэй ба соёл бо-
лбосоролы баялгуудыс бүхы
аргаар арьбадан дэлгэрүүл-
хын түлөө, ажалшадтай бай-
дал саг үргэлжэ һайжаруулан
дэбжээхын түлөө эдэбхитэй-
гээр тэмсэхэ хэрэгые советскэ
профсоюзуд өһөдүнгөө гол
шухала зорилгодо тоолоно.

Эдэ зорилгонууды бөлүүл-
хын тулада манай профсою-
зууд сэхэ эрхэтэй байдаг.
Профсоюзна организацинууд-
ай ажал-ябуулгаа наадгүй-

гөөр эрхилэлгэ совет хуули
ёһоор хүсэд хангагдааг.

Арадай ажахыс, ажалша-
дыс материально-ажалуудай
талаар хангалгын бүхы
налбаринуудыс, мүн культу-
рна байгуулалтыс хүтэлбэрил-
гэдэ профсоюзудай дүүргэ-
дэг үүргэ саашаада дээшлэхэ
гэжэ коммунистическэ обще-
ство байгуулха Программа
хараалһан байна. Энэ хадаа
манай ажабайдалай, мүн гүрэн-
иче, нийтын хэрэгүүдыс хү-
тэлбэрилгэдэ олонитыс үргэ-
нөөр, эдэбхитэйгээр хабаа-
дуулха зорилготой бодото ара-
дай социалистическэ демокра-
тинн жама ёһон болоно.

Нүхэдүүд! Совет арадай бү-
хэдэлхэйн-түүхэтэ илалта, со-
циалис хани нэгдэлэй бүхы
оронуудай агуухэ амжалта-
нууд империализмын хоро ша-
р тон ехээр бусалгана. Ма-
най зохиһон байгуулхы асари
ехэ түсбүүдыс бөлүүлгэдэ
һаад ушаруулхын, манай ураг-
шаа дабшталыс наатуулхын
тулада уласхоорондын хархис
этгээдүүд ямаршыс гэмтэ үй-
лэ хэхээр бэлэн байна. Хүн
түрэлтэнэй гурбанай нэгэ ху-
би социализмын түг дору жаг-
саад, шэнэ сүлөөтэ, золтой
жаргалтай ажабайдал зохиһон
байгуулна. Тингэжэ социалис-
тын илалта түгэлдээрөө ураг-
шаа дабшталһаа уламжа-
лан, үмхирэн һандаржа бай-
һай байгуулалтынгаа түлөө
империалистнууд угаа ехээр
айна.

Өөрынгөө эээрхэлгыс ямар-
шыс аргаар хуушаарнь үлөө-
хыс эрмэлзэн, империалист-
нууд арадуудыс дайнай хүртэ
муухай аюул тээшэ түлхын
оруулхаар бэлэн байна. Зү-
гөөр Советскэ Союзай, бүхы

Зак. № 602